

helytörténet

helytörténet

helytörténet

„Mint a vércse a verebet...”

Magas rangú amerikai katonák Ráckevén

A Ráckevei Savoyai Kulturális Egyesület a gyakorlatban befejezte tevékenységét tavaly ősszel. Ennek ellenére Petre Bélával elhatároztuk, hogy egyetlen helytörténeti kutatómunkát, a második világháború ráckevei eseményeinek feltárását tovább folytatjuk. Főként amiatt, mert egyesületünk egykori tagjai ma is részvétet éreznek e tragikus korszak áldozatainak hozzátartozói iránt. Nem szegte kedvünket az sem, hogy miután idős helybéli polgárok és Beliczay József segítségével 2004-2005-ben összegyűjtöttük a hősi halottak és a civil áldozatok (mártírok) neveit, a mai napig egyik képviselő-testület sem állította fel a háború ráckevei áldozatainak emlékművét.

Dr. Czerny Róbert, Mr. Oleg Borukhin, Mr. Cory D. Damm, Mohos Nándor

2008. május 8-án Ráckevén az Eötvös K. u. 67. szám alatt szűk körű találkozóra került sor. A megbeszélésen részünkről: Brezina Ferenc, Hegedűs Gábor és Huszár István (mint visszaemlékezők), Juhász Melinda, dr. Czerny Károly, Petre Béla és „jómagam” (mint a Savoyai Egyesület képviselői) vettünk részt. A dokumentálást Ackermann Róbertné (fotók) és Balogh László (KÖR TV) végezte. Három vendégünk volt! Mr. Oleg Borukhin az USA Lég-

erejének alezredese, aki a Védelmi Minisztérium Második Világháborús Munkacsoportjában a Kelet-Közép-Európában Eltűntek Hivatalát képviseli. Mr. Cory D. Damm főtörzsőrmester, aki szintén a Pentagonból érkezett, mint a Hadi-foglyokért és Eltűntekért Felelős Csoport elemzője. Őket kísérte és az Amerikai Egyesült Államok Budapesti Nagykövetségével együttműködve szervezte a találkozót Mohos Nándor hadügykutató, tolmács, aki a ráckevei Árpád Múzeum, személyesen Jáki Réka segítségével vette fel a kapcsolatot a Savoyai Egyesülettel. Mohos Nándor egy 64 éve Ráckevén talált amerikai pilótaszeműveget is hozott magával!

A beszélgetés elsősorban idős ráckevei polgártársaink visszaemlékezéseire épült. A magas rangú katonák azért töltöttek két órát Ráckevén, hogy meghallgassák az 1944. évben Ráckeve és a Kis-Duna felett lezajlott légi csaták szemtanúinak elbeszélését. Huszár tanár úr, Brezina Feri bácsi és Hegedűs Gabi bácsi minden mondatát jegyezték a fiatal katonatisztek. Feri bácsi elmesélte, hogyan nézett ki az az amerikai gép, amely a tudomása szerint Szicíliában szállt fel, és városunk felett keveredett tűzpárbajba egy magyar repülővel. Mint a vércse a verebet, úgy érte utol a kéttörzsű amerikai repülő a magyar gépet – emlékezett vissza Brezina Ferenc, aki a lezuhant magyar pilótát közelről látta. A 83 éves Feri bácsi minden szavát itta a hallgatóság, és az amerikai katonák is hitelesnek találták azokat. Huszár István és Hegedűs Gábor visszaemlékezők említést tettek egy olyan magyar gépről, amely a Tökertben esett le. Pista bácsi még a szivar alakú tartályokra is pontosan emlékezett, amelyek a magyart üldöző amerikai gépről hullottak le.

1944-ben Budapest és a Horthy-ligeti Repü-

lőgépgyár (később Pest Vidéki Gépgyár) védelme a Magyar Légierő kiemelt feladata volt. Emiatt abban az évben mind a Nagy-, mind a Kis-Duna feletti légtérben súlyos harcok folytak. Vendégeink nem zárták ki, hogy a Csepel-sziget a mai napig rejtje angol és amerikai katonák földi maradványait és repülőgépek roncsait. Látogatásuk egyik célja éppen az volt, hogy felderítsék, érdemes-e Ráckeve környékére visszatérni és roncsok után kutatni. A találkozón szóba került a Ráckevei Újság 2001. decemberi számában megjelent „Erzsébet pilótája” c. cikk ténszerűsége, Berki Lászlóné szül. Koczka Erzsébet és az általa a Dunából kimentett amerikai (vagy angol?) pilóta. Mohos Nándor 1944-45-ös csendőrségi iratokat (jelentéseket) bocsátott a rendelkezésemre a városunkban zajlott háborús eseményekről, ezek áttekintése, elemzése folyamatban van.

Mr. Borukhin és Mr. Damm fiatal katonatisztek a megbeszélés végeztével a gyorslakóházaktól átsétáltak a Savoyai-kastélyba, ott egy percre megálltak az egyesületünk által 2005 decemberében elhelyezett emléktáblánál, majd Mohos Nándor kíséretében a kastély előtt vetettek egy pillantást arra a Duna-szakaszra, amely felett 1944-ben a háború tűzétől gyakran lángolt az ég. E történelmi látogatásról híryanagot sugárzott a KÖR TV 2008. június 20-án, pénteken.

Dr. Czerny Róbert

Létrejött a Molnár Céh Alapítvány!

Fő célunk: az egykori hajómalom újjáépítése, a kis-dunai molnár céhes kultúra hagyományainak ápolása.

Számlaszámunk: Fáy András Takarékszövetkezet, 64900056-10505757. Az adományok a Kossuth utcai Takarékszövetkezet Fiókban személyesen befizethetők. Előre is köszönjük szíves felajánlásait!

Tisztelettel:

Szógyényi Gábor
(az Alapítvány képviselője)

Hegedűs Gábor és Huszár István

Brezina Ferenc a pilótaszeműveggel